

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. IV. Quo jure consanguinitas dirimat matrimonium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

1187. Confirmatur: irregularitas bigamiae ex iteratis nuptijs proveniens, est juris Ecclesiastici: sed si infidelis contrahat duplex matrimonium in infidelitate; aut unum, dum infidelis est, alterum dum baptizatus reperitur, bigamiam incurrit, nec ad ordines promoveri valet, *cap. si quis viduam. 34. c. acutius 28. q. 3.* id quod probat Dartis in *dist. 28. q. 1.* & notatur in *cap. 3. de bigamis non ordin.* ergo quia circa impedimenta sacramentorum etiam à jure Ecclesiastico provenientia, tempus infidelitatis attenditur, & per consequens nec tunc in gradibus ab Ecclesia prohibitis matrimonium contrahere possunt.

1188. Ad object. in n. 1186. R. N. sequelam; quia post legem Evangelicam jure divino sublata est permissio repudij; ut supra dictum est; jure autem divino ligantur etiam infideles: at jure solum Ecclesiastico non ligantur; ergo si contraxerunt in infidelitate in gradu jure tantum Ecclesiastico prohibito, legitime contraxerunt, nimirum nullo jure tale matrimonium irritante; ergo ab hoc ad jus repudij nullum est argumentum. Evidens enim discrimen est inter matrimonium in infidelitate contractum in gradu prohibito jure solum Ecclesiastico; & matrimonium in infidelitate contractum post libellum repudij; ibi enim ponitur sola lex Ecclesiae, quae non stringit; hic autem lex divina, quae stringit etiam infideles.

1189. Ad confirmationem R. verum esse, quod Ecclesia prohibeat ordinari bigamos tanquam laborantes defectu perfectae significationis sacramentalis, seu tanquam non aptos representare perfectam significationem conjunctionis Christi cum una solum Ecclesia; hunc autem defectum etiam extra Ecclesiam dari posse in his omnibus, qui bigami sunt; nec tolli, quod infidelis bigamus suscipiat baptismum. Quare in forma ad argumentum R. dist. ma. irregularitas bigamiae ex iteratis nuptijs proveniens est juris Ecclesiastici supponentis defectum in subjecto independentem ab eo. C. dependentem. N. quod quis sit bigamus, non pendet à jure Ecclesiastico; bene tamen, quod bigamus non ordinetur, sine dispensatione.

§. IV.

Quo jure consanguinitas dirimat matrimonium?

Quòd jure saltem Ecclesiastico dirimat matrimonium usque ad quartum gradum inclusive, ex dictis constat; quaestio est, an jure naturali, & divino: quòd consanguinitas in primo gradu lineae rectae, jure naturali dirimat matrimonium, est communis sensus Doctorum cum D. Thoma in *4. d. 40. q. 30. a. unico.* ut videri potest apud Dicastillo *hic d. 7. à n. 195.* excipitur tamen satis probabiliter casus gravissima necessitatis, propagandi genus humanum, ut si solum superesset in mundo, Pater, & filia; vel mater & filius, ut notat Dicastillo *cit. à n. 199.* In reliquis autem gradibus lineae rectae, satis probabile est, consanguinitatem esse impedimentum juris tantum Ecclesiastici; ita Perez, Sotus, Valentia, Covar. Lopez, Sanchez, Diana, *p. 8. tr. 1. resol. 96.* & plures alij, quos citat Dicastillo à n. 210. & constat amplius in sequentibus.

Ratio hujus est; quia quò magis in gradibus receditur ab invicem, hoc magis decrescit participatio sanguinis. Hinc avus minus conjugitur nepoti, quam huic proprius parens; minus adhuc pronepos, & abnepos; ergò licet ob maximam conjunctionem sanguinis, quam inter Patrem, & filiam, vel matrem & filium importat primus gradus lineae rectae, natura videatur reprobare horum conjugium, non est tamen idem dicendum de reliquis gradibus lineae rectae. Accedit, quòd Innocentius III. in *cit. c. non debet*, expressè dicat, impedimentum ex consanguinitate, in gradibus, ultra quartum, non possit sustineri; non ergo etiam in linea recta procedit in infinitum, ut volebant aliqui. Unde etiam in gradibus lineae transversae, etiam primo, esse pariter impedimentum juris tantum Ecclesiastici, probabilius censet cum Dicastillo *cit. n. 222.* D. Thom. *2. 2. q. 154. a. 9. ad. 3.* & alijs.

Accedit, quòd compluribus exemplis ex sacris literis constat, ex connubio fratrum, & sororum propagatum esse genus humanum, ut videri potest apud Sanchez *cit. d. 52. n. 10.* Pontium, Gonzalez, & alios. Imò matrimonia fidelium in gradibus ultra primum in linea recta nec jure positivo

positivo Divino prohibita esse, probabilius est. Nam quod dicitur *Levitici*. 18. continet præcepta judicialia, quibus hodie locus non est; cum morte Christi evacuata sint, teste Apostolo *ad Hebr.* c. 7. & habetur c. *Translatio*. 3. *de constit.* ibi: *Translatio Sacerdotio* (intellige *Levitico*) *necessè est, ut legis translatio fiat*; & ideo rectè dicitur, nec in primo gradu inter collaterales dirimi matrimonium jure naturali, vel divino, ex eadem ratione. Et ita tenet Pontius *l. 7. hic c. 32. n. 3.* cum D. Thoma. 2. 2. q. 154. a. 9. ad. 3. & alijs ibidem relatis.

1193. Nec obstat responsum Innocentij III. in c. *Gaudemus. de divor.* dum dicit: *matrimonia inter infideles contracta in secundo, tertio, & quarto gradu consanguinitatis, non debere dissolvi*; ex quo aliqui inferunt: ergo oppositum voluit, si in primo gradu. Negatur enim consequentia, quia Pontifex ibi solum respondit ad id, quod quaesitum ab eo erat; de primo autem gradu nihil quaesitum fuit; ergo.

1194. Hæc ex communi aliorum sensu. Cæterum hic annotare placuit, non eo ipso, quod aliquid *jure naturæ illicitum sit*, etiam *eodem jure irritum*, ac nullum esse; sic violare fidem alteri sine ulla causa excusante, jure naturæ illicitum est; & tamen si sponsus post sponsalia legitime contracta, nec dissoluta fidem suæ sponsæ violat per verba de præsentibus contrahendo cum alia, contractus hic secundus jure naturæ tenet; idem est, si quis contrahendo matrimonium, fidem Deo per votum datam, violat. Nam ipsum jus naturæ dicitur, fidem Deo vel homini datam, esse servandam. Unde prohibitio juris naturalis (in eo fundata, quod talis operatio, vel omissio dicente ipso lumine naturali apud omnes gentes rationi naturali adversetur) non sufficit, ut aliquid eo ipso etiam irritum sit jure naturæ, ut ex factis exemplis constat. Tunc ergo aliquid jure naturali prohibitum, eo ipso etiam eodem jure est irritum, quando illud ipsi naturæ, ac intrinseco fini talis actus, vel operis opponitur. Unde, si non obstante tali facto, vel opere, jure naturæ illicito, ratione aliqujus extrinsecæ circumstantiæ prohibita, natura, & finis (matrimonij v. g.) illa serventur, matrimonium tali casu celebratum erit quidem jure naturæ illicitum,

sed non irritum; sic Victoria, & complures alij, quos citat, & sequitur Sanchez *l. 2. matr. d. 51. a. n. 3.*

Ex hoc deducit Sanchez *cit. n. 7. matrim.* 1195. monium in primo gradu consanguinitatis lineæ rectæ (nempe inter parentes, & filios) esse jure ipso naturæ irritum; deinde n. 9. & 10. non tamen sic esse intrinsecè malum, ac mendacium; atque adeo Deum posse dispensare, ut tale matrimonium iniretur. Unde n. 11. docet, tale matrimonium non adversari simpliciter, ac omnino substantiæ, ac intrinseco fini matrimonij (quem n. 40. ait esse sobolis procreationem, & remedium concupiscentiæ) sed debito ejus ordini, & convenientiæ.

Rationem primæ partis desumit ex eo. 1196. 1. Quia omnes gentes, instructæ naturali lumine, abhorrent tale matrimonium, etiam brutis averfantibus congressum cum parentibus. 2. Quia talis contractus quodammodo adversatur hujus contractus substantiæ, qui petit duo extrema distincta, quorum unum non sit pars alterius; filij autem sunt pars parentum; præterquam, quod matrimonium tendat ad hoc, ut vir, & mulier fiat una caro, filij autem per naturalem conjunctionem sunt una caro cum parentibus; ergo filij, & parentes non sunt habiles ad talem contractum, spectato ejus ordine, & convenientiæ, quæ petit ut uxor viro subdita sit; quod naturali lumine repugnat, si mater esset uxor filij, &c.

Rationem secundæ partis desumit ex eo, quia nullus gradus omnino tollit finem matrimonij, licet impediatur aliquo modo. Ex tali enim conjugio nasci possunt liberi, & educati. Rationem. 3. partis accipit inde, quod malum privatum (v. g. irreverentiæ paternæ, quæ contingeret, ubi mater esset uxor filij, eique subdita) compensari potest bono majoris ordinis respectu totius generis humani, cæteroquin interituri.

1198. Quæstio ulterior est, an irritatio matrimonij inter ascendentes, & descendentes jure naturæ inducitur, protrahatur in infinitum? affirmant complures apud Sanchez *cit. l. 7. matrim. d. 51. a. n. 12.* ex quibus idem tenent aliqui etiam de jure Ecclesiastico; pro qua opinione citatur Hostiensis *h. t. n. 7. Joann. Andr. de arbor. consang.*

consang. n. 12. Panormit. in c. Non debet. n. 8. & novissimè P. Wicstner de Imped. Coniug. p. 2. a. 9. n. 25. Ratio illorum (inter alias) est, quòd jure civili matrimonia diserte prohibeantur in infinitum in linea recta. *L. Nuptia. § 3. L. fin. ff. de ritu nupt. 1. & c. Ergo non omnes, Instir. de nuptijs, ibi: inter eas personas, quæ parentum, liberorumve inter se locum obtinent, contrahi nuptiæ non possunt usque in infinitum: ergo idem dicendum jure Ecclesiastico; conseq. probant. 1. quia hæc juris civilis dispositio satis clarè approbata est à Nicolao. 1. ad consulta Bulgarorum, inter cætera etiam exquirentium, quibus feminis debeant jungi? c. 39. præter factorum canonum decreta, etiam cit. §. Ergo allegante; quod etiam satis innuitur c. Progeniem. 35. q. 3. deinde, quod jure civili obtinet, etiam Ecclesiastico jure obtinet, quando super tali materia in hoc nihil specialiter, & expressè dispositum est, juxta c. 1. de novi operis nuntiis: & saltem in casu, quo juris civilis dispositio honestati valde conformis est, nec agit contra sacros canones; hic autem sic contingit; ergo.*

1199. Sed negativa videtur probabilior; sic etiã sentiente P. Sanchez *hicl. 7. d. 51. n. 22. Castopal. Tract. 28. d. 4. p. 8. n. 9. Benacin. Pontio, Fagnano, & alijs.* Ratio est, quia in c. non debet. 8. h. t. impedimentum ex consanguinitate expressè restringitur ad quartum gradum inclusivè tantum. Verba formalia sunt: *Prohibitio copule conjugalis quartum consanguinitatis, & affinitatis gradum de cætero non excedat: quoniam in ulterioribus gradibus, non potest absque gravi dispendio, hujusmodi prohibitio generaliter observari.* Ex quibus verbis perspicuum est, hanc restrictionem indefinitè, ac illimitatè factam, à contrarijs non bene restringi ad consanguineos solum in linea transversali; cum textus planè generaliter loquatur. Accedit, quòd ratio, quæ stat pro nullitate matrimonij inter liberos, & parentes, inducta jure naturali, nec naturæ matrimonij, nec ejus fini, aut ejus ordini debito, aut naturali convenientiæ ulla ratione adversetur, prout colligi potest ex dictis à n. 1194. si referatur ad matrimonium inter personas lineæ rectæ in gradibus ultra primum.

Neque ex hoc, quòd c. non debet, loquatur solum de linea inæquali, evincitur, quòd concilium videatur loqui in eo casu de illis tantum gradibus ulterioribus, ex quorù pluralitate nascebantur ea dispendia, quæ cavere voluit; hæc autem solum oriebantur ex conjugijs collateralium; nam ob brevitem vitæ hominum casus non evenit, ut unus descendente in quinto, sexto, vel ulteriori accipere possit. Ratio est, quia Pontifex in c. non debet non allegat unice dispendia ex nuptiis sæpè nulliter contractis stante illà prohibitionum multitudine, fumendo dispendia pro solis connubijs sæpè irritis ex ignorantia tot prohibitionum: sed etiam pro alijs difficultatibus emergentibus, propter quæ *urgens necessitas, vel evidens utilitas exposcit, secundum varietatem temporum statuta quandoque variari humana; at hoc non tantum pro consanguineis in linea obliqua, sed etiam recta considerari potest.*

Nec ex eo, quòd fortassis hæctenus nullus talis casus evenerit, conseq. nuncquam dispensatum sit à Romano Pontifice, rectè sequitur, eam restrictionem esse solum pro collateralibus. Nam, ut rectè notat Basil. Pont. l. 7. c. 32. n. 10. hoc parum refert; Ex eo enim, quòd nostrà memoriã casus non evenerit, non sequitur nunquam ejusmodi casum fore. Præsertim, cum causa restringendi (allegans dispendia ex nullitate matrimonij) possit æquè reperiri in casu, quo Princeps contraheret cum aliqua ex suis descendentebus, quam si collateralis cum collateralis, ultra quartum gradum; cujus exemplum in alio casu allegat Pontius cit. n. 14.

Ad rationem in contrarium n. 1198. R. C. ant. N. conseq. ad 1. prob. dato, quòd jure antiquorum canonum matrimonia perpetuò irrita fuerint inter consanguineos usque ad septimum gradum, vel quousque parentela cognosci possit, ut habetur in cit. c. Progeniem, & sequentibus: ex Nicolao 1. (qui teste Pontio cit. c. 30. n. 2. solus distinxit inter descendentes per lineam rectam, & transversales) in illis, non in his, voluerit in infinitum extendi hoc impedimentum: ex hoc tamen nihil sequitur pro etate præfenti, post constituit. Innoc. III. in cit. c. Non debet, indefinitè restringentis gradus prohibitos solum ad pri-

ad primos quatuor inclusive; & quoniam fere omnes antiqui canones, paucis exceptis, hoc impedimentum, in tam multos gradus porrigentes, hoc volebant *nam in affinitate, quam in consanguinitate* (ut bene notat Pontius *cit. n. 2.*) si antiqui canones restrictionem capituli *Non debet*, limitarent, ut ea non cadat in consanguineos linee rectæ, limitaret etiam sic inter affines; adeoque etiam inter affines linee rectæ in infinitum jure Ecclesiastico irritum esset matrimonium, quod tamen rectè dici non potest.

Ad secundam prob. conseq. in n. cit. g. trans M. N. Min. 1. quia oppositum à facris canonibus esse dispositum constat ex *cit. c. Non debet*. 2. quia, quando dicitur, *constitutum à Legibus, etiam in foro Ecclesie recipi*, si leges nihil disponunt contra bonos mores, intelligendum est, si constituent in materia *sui fori*, seu potestati laicæ subiecta, qualis non est, validitas matrimonij inter fideles. Nam hæc materia (de valore sacramentorum, & impedimentis dirimentibus matrimonia fidelium) pertinet ad solam Ecclesiam, juxta definitionem Concilij Trident. *sess. 24. de reform. matr. can. 12. & c. Euphemium 2. q. 3. q. 2.* hinc, ibi: *matrimonia* (intellige fidelium) *hodie reguntur jure Poli, non jure Fori.* & *c. 1. de sponsal.*

Ex his videtur probabilius, in solo primo gradu matrimonium ascendendum, & descendendum jure naturæ inter consanguineos interdictum esse interdicto illud annullante; ita Sanchez *cit. l. 7. d. 52. n. 19.* & apud eum D. Thomas 2. 2. q. 154. a. 9. ad 3. Cajetanus, Armilla, Sa, & complures alij; quia in ulterioribus ultra primum gradum non reperitur ratio, jure naturali irritans matrimonium inter eos, qui sunt in remotiori gradu ultra primum, sive in linea ascendente, sive descendente, multo minus collateralis; ut mox dicemus.

Dices 1. natura respicit matrimonium inter parentes, & liberos ratione reverentiae illis ab his debita; at major subjectio & reverentia debetur ascendentibus remotioribus: & eo major, quod ascendens remotior est. Et quamvis hominum ingratitude, seu potius ascendendum remotiorum morte, amicitia inter ascendentes & descendentes remotiores eva-

nescat, non tamen ob id tollitur naturale reverentiae, & subjectionis debitum. Repugnat igitur naturæ æqualitas socialis matrimonij inter hos.

Secundo, quia licet in gradibus remotioribus minor sit propinquitas sanguinis, ac proinde minor indecentia conjugij appareat, quam inter parentes, & liberos; at est major inæqualitas ætatis, & consequenter major indecentia ratione illius; & subinde defectus ille propinquitatis compensatur inæqualitate hac.

Tertio, quia omnes ascendentes habent rationem principij jure naturali, ac subinde rationem superioris, & ideo Christus Servator noster appellatur *Matr. 1. filius Abrahe, & David*, à quibus remotissime descendit; ergo jure naturali impeditur æqualitas per matrimonium constituenda. Ultimo, quia jure civili statutum est prohibitionem hanc nullis finibus contineri, sed in infinitum protrahi. *Instit. de nuptiis q. Ergo non omnes, L. Nuptie 53. L. Et nihil. 54. ff. de ritu nupt.* ubi & ad ascendentes illegitimos extenditur.

Ante responsionem notandum, reverentiam naturalem, à filiis debitam parentibus, fundari in eo, quod filij suos parentes respiciant *tanquam principium per se*; non autem merè per accidens. Nam ad rationem filij, quæ talis, solum requiritur, ut originem habeat à parentibus, quin ad hoc desideretur, ut etiam habeant, vel habuerint avum, vel aviam; hinc quod parens filij habuerit alium parentem, respectu filij per accidens est. Cain enim, & Abel fuerunt veri filij Adami; & tamen iste nullum parentem habuit; & illi nullum avum; consequenter avi, & majores ascendentes respectu nepotum, & reliquorum descendendum, non sunt principium, nisi per accidens; quæ ratio principij non fundat eam reverentiam à descendentibus deberi illis, propter quam juri naturæ repugnat conjunctio conjugalis in avo, & nepte; vel avia, & nepote, sicut conjugalis conjunctio patris cum filia, vel matris cum filio; ita Sanchez *cit. n. 19.* licet reverentia politica debeatur avo, tanquam primo domino, & primo in gubernando principio; quibus potius:

1209. Ad object. in n. 1205. B. cum dist. ma. natura respuit matrimonium inter parentes, & liberos ratione *reverentie naturalis*, illis ab his debita, concedo ma. ratione *reverentie politicae*. nego ma. dist. min. at major reverentia *politica* debetur ascendentibus remotioribus. Conc. reverentia *naturalis*, nego min. & conseq. Ratio est ex num. precedent. ad 2. in n. 1206. B. in dato casu non attendi etatem, sed indecentiam, quam natura respuit, tanquam id, quod repugnat naturali reverentia, à filiis debita, tanquam suo principio per se, & non merè per accidens.

1210. Ad 3. in n. 1207. B. cum dist. ant. omnes ascendentes habent jure naturali rationem *principij per accidens* respectu descendentium; transeat: rationem *principij per se*, N. ant. similiter distinguo alteram partem antecedentis: habent rationem superioris etiam naturaliter, & per accidens conc. naturaliter, & per se nego hanc partem, & conseq. ad 4. B. in impedimentis matrimonij non attendi jus civile inter fideles; cum jure humano impedimenta matrimonij statuere sit de jure solius Ecclesie, ut dicemus quaest. ult.

Igitur matrimonium inter ascendentes, & descendentes non est invalidum jure naturæ in ullo gradu excedente primum, ut dictum est, id, quod clarè docet D. Thomas 2. 2. q. 154. a. 9. ad 3. ubi ait in commixtione conjunctarum personarum aliquid esse, *quod secundum se repugnat* rationi naturali, sicut si fiat commixtio inter parentes, & filios, quorum est *per se*, & immediata cognatio; alias verò personas, quæ non conjunguntur per se ipsas, sed per ordinem ad parentes, non habere *ex se ipsis* ita indecentiam, sed hanc sæpe variari juxta consuetudinem &c. Deinde in 4. dist. 40. q. unic. a. 3. in corp. ubi agit de gradibus consanguinitatis jure naturæ prohibitis, in responsione solum meminit *primi gradus, lineæ rectæ* V. plura super hoc infra.

ARTICULUS II.

De Impedimento ex Affinitate.

Affinitas (seu ut alioquinuntur) *affinitas*, jure civili est attinentia, seu conjunctio unius personæ cum aliena familia, mediante matrimonio; jure autem Canonico, est conjunctio, seu propinquitas personarum proveniens ex copula carnali; sic Pyrrhus Corradus in *praxi dispens. Apostol. l. 7. c. 1. n. 13.* cum communi; quia cum per copulam carnalem vir, & femina una caro efficiantur (hoc ipso consanguinei feminae fiunt viri affines, & propinqui in eodem gradu, in quo sunt cum femina; & consanguinei viri fiunt feminae affines, & propinqui in eodem gradu, in quo sunt cum viro) vir propinquat ad fines sanguinis familiae, de qua est mulier; ac vicissim; juxta gl. in c. non debet. de consang. & affin. V. in secundo. Et deciditur in c. Fratemitatis. 35. q. 10. ibi: *si una caro fuerit, quomodo poterit aliquis eorum propinquus uni pertinere, nisi pertineat alteri?*

Ex hoc colliges, cum affinitas, secundum leges, sit personarum propinquitas *ex justis nuptiis* proveniens, seu diversorum per nuptias copulatio, de jure civili ad hoc, ut affinitas contrahatur, requiri justas nuptias, seu legitimum matrimonium. *L. non facile est. sed sciendum. ff. de grad. & affinib.* Hinc, quantum est de jure civili, ex copula fornicaria non contrahitur affinitas; secus de jure canonico, ut constat ex n. priori nam *in ordine ad matrimonium* non attenditur affinitas, nisi considerata secundum sacros canones; at secundum hos ea nascitur etiam ex copula fornicaria incestuosa, & adulterina, ut dictum est n. 1211. ergo.

Not. autem *affinitatem*, seu hanc propinquitatem, *non nasci ex carnali copula*, nisi perfecta sit & consummata, de qua diximus n. 460. nisi enim fecerit sanguinis commixtionem, & carnis unitatem, nulla inde nascitur affinitas. sic Corradus n. 17. Et ideo ex penetratione vasæ femine, absque seminatione intra illud, nulla nascitur affinitas; c. *Extraordinaria* 35. q. 5. imò juxta probabilem sententiam, de qua diximus super.